

**Аналіз ситуації щодо цільової області
XVIII відповідно статті 6. 2 (I) Протоколу
про воду та здоров'я**

**Ольга Цигульова,
ВЕГО “МАМА-86”**

Базове визначення цільового показника для області XVIII

Цільова область XVIII – визначення та відновлення особливо забруднених місць, які впливають або можуть мати негативний вплив на водні ресурси і об'єкти, що підпадають під дію **Протоколу про воду та здоров'я до Конвенції про охорону та використання** транскордонних водотоків та міжнародних озер 1992 року, і таким чином є джерелом загрози виникнення захворювань, пов'язаних з водою.

Національні цільові показники України до Протоколу про воду та здоров'я

- 14 вересня 2011 р. Мінприроди України затвердило Національні цільові показники України до Протоколу про воду та здоров'я Наказом № 324, а 26 вересня 2011 року Кабінет Міністрів України зобов'язав Мінрегіон, Мінагрополітики, Міністерство освіти, науки, молоді та спорту та МОЗ надавати Мінприроди відповідну інформацію щодо НЦП.
- Всього затверджено **15 національних цільових показників**, які відповідають частині пунктів Статті 6 Протоколу, а саме: 2 a), 2 b), 2 c), 2 d), 2 e), 2 h), 2 g), 2 i), 2 m) та 2 n). (Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України № 324 від 14.09.2011р.)

Ключові національні проблеми в області XVIII

В Законі України «ОСНОВНІ ЗАСАДИ (СТРАТЕГІЯ) державної екологічної політики України на період до 2020 року» (Розділ 1) стан земельних ресурсів України оцінюється як близький до критичного – на території України поширені процеси деградації земель, і серед найбільш масштабних є **забруднення (близько 20 відсотків території)**.

Основними забруднювачами ґрунту в Україні у цілому та на особливо забруднених місцях, які створюють ключові проблеми:

- полігони та звалища твердих побутових відходів;
- пестициди та прилеглі ділянки у складів/ накопичень непридатних пестицидів, включаючи СОЗ;
- важкі метали на промислові майданчики підприємств;
- радіонукліди на територіях, які постраждали внаслідок катастрофи на Чорнобильській АЕС;
- нафтопродукти.

Причини виникнення проблем в області XVIII

- Результат господарської діяльності в промисловому та сільськогосподарському секторах економіки у минулому і зараз.
- Існування несанкціонованих звалищ побутових та промислових відходів.
- Наслідки катастрофи на Чернобильській АЕС.
- Зростання сучасних масштабів споживання нафтопродуктів у містах; розповсюдження площ забруднених ґрунтів з «традиційних» територій промислових і транспортних зон на ділянці селищної забудови та рекреаційні об'єкти; відсутність достатньої мережі облаштованих об'єктів паркування; стихійне утворення масових стоянок автотранспорту безпосередньо на прибудинкових територіях; надзвичайні ситуації з витоком нафтопродуктів.

Можливі причини відкладання вирішення проблеми визначення та відновлення особливо забруднених місць, які впливають або можуть мати негативний вплив на водні ресурси і об'єкти:

- відсутність мережі спостереження та системи моніторингу за забрудненням водного середовища в районах розташування потенційних джерел забруднення;
- відсутність відомчого контролю і слабого державного нагляду за забрудненням водних екосистем;
- дефіцит інвестицій для адекватного утримання та реабілітації місць накопичення токсичних відходів;
- недостатня поінформованість населення і місцевих органів влади, які приймають управлінські рішення про можливі наслідки забруднення територій і водних екосистем та заходи щодо запобігання цих наслідків.

Пропозиції для змін, з урахуванням даних аналізу ситуації в області XVIII

- На законодавчому рівні закріпити визначення «забруднена ділянка».
- Створити національну базу даних особливо забруднених місць за основними забруднювачами ґрунтів і, відповідно, ґрунтових вод та джерел водозабезпечення та процедури для її оновлення.
- Підготувати план ремедіації особливо забруднених місць, включаючи ділянки у складів/ накопичень непридатних пестицидів.
- Підготувати та реалізувати інформаційну кампанію із залученням громадськості з метою додаткового виявлення особливо забруднених місць.
- В Національній стратегії поводження з відходами передбачити комплекс заходів щодо особливо забруднених місць з першочерговим наголосом на ліквідацію стихійних звалищ твердих побутових відходів та сучасному облаштуванні полігонів твердих побутових відходів для запобігання подальшого забруднення ґрунтів.

Рекомендації для національного цільового показника в області XVIII

Національний цільовий показник – Наявність визначених (ідентифікованих та картографованих) особливо забруднених місць (ділянок).

Дякую за увагу!

info@mata-86.org.ua

www.mata-86.org

